

Ieskats sociālajā trīsdaļīgumā

Saturs:

Īsi par 20. gadsimta vēsturi un tās traģiskā likteņa cēloņiem

Patreizējais valsts organisms

Sociālā organisma trīsdaļīgums

Brīvība. Brālība. Vienlīdzība.

Kas ar šīm trim jomām notiek viengabalainā valstī?

Secinājums

Īsi par 20. gadsimta vēsturi un tās traģiskā likteņa cēloņiem

Rūdolf Šteiners (1861 – 1925) – garazinātnes jeb antroposofijas pamatlicējs – bija pirmais, kurš jau 20. gadsimta sākumā darīja sabiedrībai zināmus Rietumu varasvīru partikulāros nodomus.

„Ir tā, ka savas zināšanas slepenībā turošie Rietumu grupējumi mēģina virzīt dažas lietas tā, lai Rietumi jebkurā gadījumā valdītu pār Austrumiem. Lai ko šie ļaudis šodien apzināti teiktu, tas, pēc kā viņi tiecas, ir nodibināt kungu šķiru Rietumos un ekonomisko vergu kastu Austrumos, kas sāktos no Reinas un izplatītos uz austrumiem, līdz pašai Āzijai. Nevis vergu kastu seno grieķu izpratnē, bet ekonomisko vergu kastu, kas sociālistiski jāorganizē un kam jāpieņem visas neiespējamās sociālās struktūras, kuras nedrīkst tikt ieviestas angļiski runājošajās tautās. Runa ir par to, lai angļiski runājošos iedzīvotājus padarītu par Zemes kungu šķiru.” (GA 186, 1918. gads)

Kā alternatīvu šiem Rietumu politiķu tumšajiem plāniem Rūdolf Šteiners izvirzīja SOCIĀLĀ ORGANISMA TRĪSDAĻĪGUMA ideju un sākumā iesniedza to kā priekšlikumu Vācijas ārpolitikai. Ja tā tiktu pieņemta, tad Viduseiropa iegūtu Rietumiem līdzvērtīgu pozīciju. Tā un nevis pakļaušanās Rietumu norādēm (piem., toreizējā ASV prezidenta Vudro Vilsona „14 punkti”) varēja novērst Vācijas politisko nāvi un ļaut tai pievērsties savam garīgi-vēsturiskajam uzdevumam: izveidot jaunu, humānu sociālo iekārtu, kura tad kalpotu par paraugu pārējām Zemes tautām. Rūdolf Šteiners ir parādījis trešo attīstības ceļu – starp kapitālismu un sociālismu, kas nepieļautu ekonomisko vergu šķiras izveidošanu, bet toreiz viņa memorands „VĀCU TAUTAI UN KULTŪRAS PASAULEI” netika (negribēja tikt) saklausīts, un tad, redzot Habsburgu reiha norietu, viņš teica kādam no saviem līdzgaitniekiem:

„Ja cilvēki neapjēgs, ko pieprasa pati pasaules attīstība, tad daudzus gadu desmitus pār Eiropu nāks viena katastrofa pēc otras; tā rezultātā tomēr piedzims trīsdaļīgums un dažus gadsimtus kalpos cilvēces attīstībai.”

(Polzer Hoditz "Erinnerungen an Rudolf Steiner" aus „Der Europäer”, 13/2009)

Tas tika pateikts 1919. gadā. Ja atskatās uz nesen iztecējušo 20. gadsimtu un apzinās, kādu izaicinājumu priekšā šodien stāv ne tikai Eiropa, bet nu jau pilnīgi visa pasaule, tad šie lielā cilvēces Skolotāja vārdi iegūst vēl lielāku aktualitāti, kā tas bija pirms gandrīz simts gadiem. Mēs atkal stāvam izvēles priekšā: „apjēgt to, ko pieprasa pati pasaules attīstība” vai ļauties haosam un peldēt pretī jaunām katastrofām. Citas izvēles mums nav, jo nu jau kādu laiku pasaule neapturami krīt globalizācijas bezdibenī. Lielākā daļa cilvēces savā aklumā un neapdomībā veicina šo kritienu, bet arī šķietami redzoši cilvēki, kas pēc vislabākās gribas mēģina to piebremzēt un zīmē vienu cerīgu alternatīvu pēc otras, faktiski ir bezspēcīgi apturēt šo anonīmo, necilvēcisko varu, kurai visi saucieni pēc cilvēciskuma, līdzjūtības vai tml. atsitās kā pret mūri un izplēn kā nebijuši. Viņi sitīsies pret šo mūri tik ilgi, kamēr neieraudzīs, neatskārtīs šī procesa pamatā esošo noslēpumu. Tas nūdien ir kā pasakā - lai uzvarētu dzīvību apdraudošo briesmoni, jāatrod viņa nāves noslēpums, kas parasti ir pamatīgi noslēpts. Atliek to atrast, un ienaidnieks ir uzvarēts bez mazākās cīņas, piemēram, pārlaužot čaulā paslēpto adatu.

Mums pašlaik draudošā globalizācijas pūķa nāves noslēpums ir atrodams skaidrajā, no visiem aizspriedumiem un blokiem attīrītajā cilvēka saprātā. Antroposofija mums māca, ka 1898. gadā noslēdzās 5000 gadus ilgušais Tumšais laikmets (*kali yuga*) un sākās Gaišais laikmets, kas ilgs nākamos 2500 gadus. Šis īstais „Jaunais laikmets” ir raksturojams ar to, ka cilvēka dvēseles spēki: domāšana, jūtas un griba sāk atdalīties cits no citas un dreifēt katra savā virzienā. Dabiskā saikne, kas līdz šim nodrošināja to saskanīgu funkcionēšanu, atraisās, un katrs no šiem spēkiem kļūst vienpusīgi patstāvīgs. Ko tas nozīmē? Tas nozīmē, ka materiālistiskā domāšana pati par sevi kļūst tik abstrakta, ka zaudē jēlkādu saikni ar realitāti. Tas ļauj rasties ārkārtīgi sarežģītām domu konstrukcijām, spīdošām teorijām un modeļiem, kas dzīvo savu, no reālās dzīves pilnīgi atrautu dzīvi, radot cilvēku prātos virtuālu īstenību. Tas ir no Dieva atkritis intelekts, kas, atstāts savā ziņā, neapturami attīstās ļaunuma virzienā (skat. lapā PUBLIKĀCIJAS Rūdolfa Šteinera "Inteliģences metamorfozes"). Tā cilvēki nekad nevarēs atrast kopīgu valodu, nonākt pie kopīgas patiesības, jo intelekts spoguļo katrā galvā savu atšķirīgu gudrību. Tas ir visu nesaskaņu, strīdu un karu cēlonis.

Arī jūtu sfēra, atraisījusies no domāšanas, iet savus, no reālās dzīves atrautus ceļus, pārvēršoties par iluzionismu un vizionismu no vienas puses, vai nomācošiem depresīviem noskaņojumiem no otras. Cilvēki pūļiem pielūdz kādu elku, kas sola viņiem dažādus labumus, sākot no izklaides līdz mūžīgai dzīvībai un nebeidzamai svētlaiemei. Bezdomīga nodošanās emocijām ved prom no īstas cilvēka misijas.

Arī griba, tikusi atrauta no saprāta un veselīgām jūtām, kļūst par graužošu darbu cēloni: no *burnout* sindroma līdz bezjēdzīgiem noziegumiem pret līdzcilvēkiem un sevi pašu vai, tieši pretēji, iegrimstot dziļā apātijā.

Lai cik traģiski tas izklausītos, tas tomēr ir cilvēces evolūcijas ceļa nepieciešamais posms. Agrāk, instinktīvi darbojoties, cilvēka organisma trīsdaļīgums nodrošināja to, ka pareiza doma izraisīja cilvēka dvēselē atbilstošas jūtas un rosināja viņa gribu uz atbilstošiem darbiem. Šodien tas tā vairs nav, lielākoties vairs nav, un turpmāk šis fenomens izpaudīsies arvien plašāk. Lai nodrošinātu harmoniju, cilvēkam ar apzinātu piepūli jāmeklē pareizās domas, ar apzinātu piepūli jāapgaismo ar tām savas jūtas un ar apzinātu piepūli jārosina sava griba šo domu realizēšanai. To viņš var tikai tad, ja viņam ir stiprs Es, īstais Kungs mājās jeb Kristus spēks. Neviena ārēja vara nevar to panākt. Tikai apzinātais „Kristus man”.

Tas nozīmē vien to, ka ārējās centrālās varas vieta ir pozitīvo cilvēci vadošo spēku atstāta. Tronis, kurā gadu tūkstošiem ilgi attaisnoti sēdēja viedais valdnieks un, mistērijās smeļoties gudrību no garīgās pasaules, pamatoti regulēja tautu dzīves virzienu un kvalitāti, kopš Jaunā laikmeta sākuma ir tukšs, jo turpmāk katrā atsevišķā dvēselē jātiek uzbūvētam savam tronim ar savu valdnieku – augstāko Es, kas īstenībā ir visiem viens; tad, ja visi ļaus tam sevī valdīt, ir sasniedzama visbrīnīgākā harmonija un jēgpilna dzīve visiem un katram.

Savukārt, ja tas nenotiek, ja cilvēki joprojām meklē vadību ārpus sevis, tad viņi nevar atrast neko citu kā „šīs pasaules kungu”, kas, būdams neredzams, jo ērtāk iekārtojas uz tukšā trona. Un vistraģiskākais ir tas, ka arī tie, kuri šķietami jau redz šo netaisnīgo valdnieku, jau rāda uz viņu ar pirkstu, gandrīz vai sauc to vārdā, tomēr nespēj spert izšķirošo soli un apgāzt (savā dvēselē un apziņā) šo nelikumīgo ārējās centrālās varas uzurpatoru. Rūdolfs Šteiners sauc to par „vienotās valsts elku”.

Jau dzirdu sašutušo pilsoņu iebildumus: ja nebūs stingras rokas, viss izjuks pilnīgā haosā! Uz to var atbildēt: Haoss jau ir klāt, neskatoties uz to, ka līdz šim pietiekami daudzas „stingras rokas” ir pūlējušās ieviest „kārtību” dažādās valstīs! Mistiskā kārtā visi šo tautas labdaru pūliņi paveikuši vēlamā un proklamētā pretstatu, un tas ir tikai dabiski, jo šis fenomens ir ieprogrammēts pašā centralizētās valsts modelī. Tikai tad arī būs patiešām stingra roka, ja tā būs katram sava, un ja tā rīkosies saskaņā ar katra paša gaišo galvu un karsto sirdi. Tikai šādas stingras rokas apvienojoties ieviesīs kārtību, kurā katram būs ko ēst, dzert un elpot.

Atmoda

Cilvēcei pārkāpjot 21. gadsimta sliekšni, ir sācies liels visu pasauli pārņēmušā varas mehānisma atmaskošanas darbs. Vesela armija rakstnieku, žurnālistu, kinoļaužu un tulku visā pasaulē, tostarp arī tie, kas nekad nav rakstījuši un varbūt vispār līdz šim nav interesējušies par sociāliem procesiem sabiedrībā, pievēršas jautājumiem par naudas sistēmu, par banku darbību, par valsts struktūru uzbūvi un funkcionēšanas principiem, par savstarpējām dažādu pasaules daļu attiecībām, par slepenām biedrībām un starptautiskām mafijām, par milzu koncernu noziedzīgajām darbībām utt. utj., pēkšņi kā sarunājuši sāk rakt, pētīt, domāt, rakstīt, filmēt, veidot mājas lapas, kas veltītas varas mafijas atmaskošanai visos iespējamajos līmeņos un formās. Šodien, šķiet, nav palicis nekā vērigam prātam apslēpta; tikai garīgi aklais vai kurlais varētu palikt neziņā par pasaulē notiekošo. Cilvēce ir kā pamodusies nakts vidū un ieraudzījusi sevi stāvam pašā bezdibeņa malā, turklāt ar paceltu kāju nākamajam solim. Kas viņu uzmodinājis gandrīz pēdējā mirklī? Atbilde ir vienožīmīga: KRĪZE.

Tas liek sev jautāt: vai krīze ir Jauno spēku darbs, nelaime, vai varbūt tieši glābiņš, labo garu palīdzīgā roka, kas sakratījusi mūs pēdējā mirklī un izrāvusi no mūsu somnambuliskā miega, lai nepieļautu pēdējo nāvējošo soli?

Tas varētu būt atskaites punkts jaunai domāšanai, ko Rūdolfs Šteiners mēdza saukt par paradoksālo jeb praktisko domāšanu. Tā ir lietu kopsakarības aptveroša domāšana, kurai vienīgajai ir pa spēkam saskatīt notiekošā patiesos cēloņus, kas nav redzami parastam, materiālismā sagūstītam intelektam, un tādejādi saskatīt ceļus gan krīzes pārvarēšanai, gan tālākai veselīgai cilvēces attīstībai.

Tā tad atmaskots un kritizēts ir gana. Lielos vilcienos viss ir skaidrs: kas pārvalda pasauli, ar kādām metodēm, kādam nolūkam utt. Tagad laiks domāt par to, ko var pretstatīt esošajai situācijai. Un tiek jau domāts, taču tas ir tikai sākums. Kamēr mēs neaizdomāsimies līdz dzīves garīgajiem pamatiem, mēs ar vislabākajiem nodomiem turpināsim maldīties pa materiālistisko māņu samudzinātajām takām.

Patreizējais valsts organisms

Viss Jaunais nav nekas cits kā labais nevietā un nelaikā.

Paskatīsimies, ko tad mēs visu laiku esam kritizējuši, atmaskojuši, par ko esam tik ļoti sašutuši. Aplūkosim ar vēsu prātu sistēmu, kurā mēs jau pirms dažiem gadsimtiem esam pamazām un nemanot, kā pa miegam, ieauguši. Aplūkosim to, lai saprastu tās mehānismu, atrastu tās spēka avotu un tad arī vājās vietas, kurām noteikti jābūt kā sava veida drošinātājiem, lai neļautu tai gūt galīgu uzvaru pār Dieva radību. Tas pavisam noteikti nedrīkst notikt, taču bez mūsu, cilvēku, apzinātas līdzdalības šīs sistēmas saprašanā un aizvietošanā ar citu, veselīgu, sistēmu cilvēces glābšanas darbi varēs notikt, tikai pateicoties arvien lielākai "asinsizliešanai".

„Līdz ar Reformāciju un Renesansi Rietumu pasaulē pie varas nāca ekonomikas cilvēks, vēlāk baņķieri – Arimana rokaspuīši. Ja cilvēki nesapratīs, ka viņu uzdevums ir nostādīt pretī ekonomistu un baņķieru radītājai ekonomiskajai iekārtai tiesisku valsti un brīvu garīgu organismu, tad, viņu aklumam pateicoties, Arimans (jeb Antikrists) atradīs līdzekli panākt savas inkarnācijas triumfu, kas jau labu laiku tiek visai intensīvi gatavota.”

R. Šteiners, GA 193, 9. lekcija

Tātad, kā jau samērā plaši zināms, pašreiz pasauli pārvalda varas piramīda ar lielo aci tās nošķeltajā galā. Tas nozīmē, ka šai varai nav fiziskas miesas, ka tas nav cilvēks vai cilvēki, ka tā ir ideja, garīgs koncepts, kas tiek īstenots caur cilvēkiem, kas šo piramīdu veido, uztur un sargā. Arī dievišķās radības akts ir garīgs koncepts. Atšķirība starp abiem ir tā, ka radības ideja ir mūsu pasauli radījušā gara t.s. Logosa mākslas darbs, kura mērķis, ja tā var teikt, ir jaunas, brīvas un vienotas, savstarpējā mīlestībā balstītas cilvēces radīšana, savukārt minētās „acs” īpašnieka, ko mēdz saukt par šīs pasaules firstu, Arimānu vai arī sātānu, mērķis ir radīt savu pasauli, kurā viņš būtu dievs, un kurā bez viņa būtu tikai dažāda ranga vergi. Bet, tā kā šim garam ir liegts radošs prāts, viņš var tikai atdarināt Dieva radību, kas spoguļojas viņa ačgārnajā, no Dieva atšķirtajā prātā. Ne velti viņš tiek dēvēts arī par Dieva mērkaķi.

Kas tad ir šī šausmīgā piramīda? Tā ir kādreiz pozitīvas, bet ar laiku degradētas teokrātiskas sabiedriskās iekārtas karikatūra. Šī iekārta bija vietā un veicināja cilvēces attīstību vēl apmēram 5000 gadus senā pagātnē. Pār to valdīja īstā Dieva prāts, kas caur iesvētītajiem un faraoniem-priesteriem tika darīts zināms cilvēkiem un ar viņu rokām īstenots uz Zemes. Toreiz tas bija attaisnoti un nepieciešami, jo atsevišķam cilvēkam vēl nebija pašnoteikšanās iespējas.

Bet laika gaitā cilvēkam bija jāapgūst citas spējas. Viņa ceļš arvien vairāk veda pie patstāvības, brīvības un pašnoteikšanās, jo viņa cēlā misija ir īstenot viņā kopš pašiem sākumiem iesēto ideju: kļūt par Dievam līdzīgu būtni, par brīvu radītāju. Vecā iekārta sabruka - ārēji priesteru varaskāres dēļ, bet principā tādēļ, ka tās laiks bija pagājis, labie, cilvēci vadošie gari atkāpās, un to vietu ieņēma atpalikušie gari, kuri turpmāk parazitēja uz vecās gudrības rēķina, izmantojot to cilvēku dvēseles, kuri nespēja savlaicīgi pievērsties jaunu spēju apgūšanai, un tādu vienmēr ir vairākums.

Tā, drīz vien, pēc kristietības ienākšanas cilvēces attīstības plūsmā šie atpalikušie gari pārņēma varu pār cilvēku masu un iekārtoja uz Zemes savu valstību zem katoļu baznīcas egīdas. Pamazām šī garīgā vara saplūda ar pasaulīgo varu, noslēdzot ar to slepenu paktu par sadarbību cīņā pret brīvas cilvēciskas individualitātes attīstību. Īstā, dzīvā kristietība, kas ir tieši saistīta ar šīs individualitātes izkopšanu un veicināšanu, uz gadsimtiem bija spiesta aiziet pagrīdē.

Tā ir izskaidrojams, kādēļ Jaunajos laikos, proti, līdz ar Renesansi, pakāpeniski izveidotās centralizētās valstis ieguva minētās varas piramīdas veidolu un struktūru..

Sociālā organisma trīsdaļīgums

„Jāsaka, ka sociālā organisma trīsdaļīgums nav šāda tāda ideja, ko sacerējuši viens vai divi cilvēki, vadoties pēc savām subjektīvām iegribām. Šis sociālais trīsdaļīgums neizbēgami rodas, ja objektīvi aplūko cilvēces attīstības vēsturi Jaunajos laikos.

Tā kā var teikt, ka būtībā jau vairākus gadsimtus cilvēce neapzināti savās svarīgākajās tieksmēs tiecas pēc šī trīsdaļīguma. Tā tikai līdz šim nav atradusi sevī spēku to īstenot, un šī spēka trūkuma dēļ ir radies mūsu pašreizējais stāvoklis: posts un nelaime. Bet šodien lietas ir nobriedušas tik tālu, ka jāsaka: tagad ir jāsatver tas, kas tika gatavots gadu simteņiem, un jāizveido veselīgs sociālais organisms.”

Rūdolfs Šteiners, GA 332a, 5. lekcija

„Nedomājiet, ka tas, par ko šeit ir runa kā par trīsdaļīgu sociālo iekārtu, ir kāds patvaļīgs izgudrojums. Tas ir dzimis no visdziļākajām zināšanām par cilvēces attīstības likumsakarībām, no zināšanām par to, kam jānotiek, lai cilvēce nepaietu garām savām mērķim. Tādēļ jau mēs pašlaik arī esam iestrēguši šajā šausmīgajā Pasaules kara katastrofā, ka izrādījāmies nespējīgi atpazīt un atzīt savu dabisko spirituālo mērķi. No šī haosa mums jātiek laukā.”

GA 193, 6. lekcija

„Šī ideja jāuzmodina cilvēkos, jo tā dzīvo katrā atsevišķi, lai arī ar atšķirīgu intensitāti. Tai ir jāpiedzimst kā brīvam pašu cilvēku veikumam. Liels Šteinera nopelns ir bijis nevis izgudrot, bet gan (tikai!), pateicoties bezgalīgi kāpinātai uztveres spējai, atklāt un izteikt cilvēka viscēlākās ilgas, lai arī viņš pats to vēl nezina.”

No izstādes kataloga.

Rūdolfs Šteiners nenogurstoši, neskaitāmos rakstos, lekcijās un semināros, mēģināja izskaidrot šo pilnīgi jauno, laikabiedru materiālisma nomāktajai domāšanai grūti saprotamo ideju. Viņš redzēja tajā vienīgo izeju no cilvēcei draudošā posta, un, pat rēķinoties ar to, ka šī ideja netiks uztverta tūlīt, viņš tomēr kaisīja tās sēklas cilvēku prātos pārlicībā, ka tās reiz uzdīgs un nesīs savus augļus. Vai šodien tam nav pienācis laiks?

Tātad, kā pamats jebkādām reformām un pārmaiņām mūsdienu sabiedrības dzīvē, pirmais vērā ņemamais noteikums būtu t.s. SOCIĀLĀ ORGANISMA TRĪSDAĻĪGUMA realizēšana. Visu brīnišķīgo ideju, visu priekšlikumu un iniciatīvu par dažādu dzīves jomu reformēšanu, kuru šodien jau ir sakrājis iepriecinoši daudz arī Latvijā, efektivitāte un noturīgums ir atkarīgs no šī principa apzināšanās. Tam būtu jāveido visu sekojošo iniciatīvu pamats. Diemžēl ar bažām jāvēro, ka šai idejai joprojām, kā pirms simts gadiem, draud ignorance milzīgās konkurences

dēļ, kas plosās ne tikai saimnieciskajā, bet arī garīgajā dzīvē. Pasaule slīkst glābšanas programmu plūdus, kuras to vien dara, kā cenšas pārkliegt cita citu un izvirzīt priekšplānā savu panaceju no visām bēdām. To starpā 80% provokatīvu ideju, kuras tikai novirza uzmanību no nopietniem ceļiem, 10% pareizu, bet fragmentāru ideju, kuras bez atlikušiem 10%, kas būtu jāliek pamatā, agrāk vai vēlāk nolemtas neveiksmei. (% , protams, ir tikai tēls) Tātad, runājot par trīsdaļīgumu, cerība ir vienīgi uz pašu aiz šīs idejas stāvošo Laikmeta garu, kas patīs piesaistīt sev pietiekami daudz nopietnu cilvēku uzmanības un motivēs viņus iedziļināties tajā.

Brīvība. Brālība. Vienlīdzība.

Jaunākās vēstures gaitā ik pa laikam no cilvēku dvēseles dzīlēm uzliesmoja trīs lieli ideāli: BRĪVĪBA, VIENLĪDZĪBA, BRĀLĪBA. Tie gan uzliesmoja, bet samērā drīz arī nodzisa, jo cilvēki nav spējuši atrast ceļus to īstenošanai. Kādēļ? Tādēļ, ka atradās viengabalainās centralizētās valsts suģestijas valgos. Savulaik tā bija nepieciešama, lai atsavinātu baznīcas ekskluzīvās tiesības uz izglītību un garīgo dzīvi vispār. Taču tagad šis laiks ir sen pagājis. Šodien gara dzīvei ir nepieciešama īsta brīvība – kā no valsts diktāta, tā arī no ekonomiskās atkarības. Tikai garīgi brīvi cilvēki varēs radīt nākotnei nepieciešamās sabiedrības formas un visu, kas tam ir nepieciešams.

Tādēļ vienīgā izeja, vienīgais ceļš ārā no arvien drūmākā totalā posta un tam sekojošās cilvēces paverdzināšanas ir ārējās varas decentralizācija, turklāt radikāla. Augstākā varas instance jāatrod katra tam nobrieduša cilvēka prātā un dvēselē. Mēs to saucam par sirdsapziņu vai godaprātu. Tā ir cilvēkā iemājojusi dievišķā gudrība. Un, tāpat kā atsevišķa cilvēka organismā darbojas trīs atsevišķas sistēmas: nervu-maņu sistēma, asinsrites sistēma un vielmaiņas sistēma, katra pēc saviem īpašiem likumiem, pildot savus īpašus uzdevumus un tomēr netraucējot, bet tikai veicinot cita citu, tā arī sabiedrības dzīvē jābūt trim atsevišķām, patstāvīgām jomām, kas darbotos katra pēc saviem specifiskiem likumiem, reizē nodrošinot visa sociālā organisma harmonisku dzīvi.

Šīs trīs jomas ir: **gara dzīve**, kas aptver, pirmām kārtām, audzināšanas un izglītības jomu, tad zinātņi, mākslu un reliģiju, bet būtībā jebkuras cilvēku darbības motivācijas jomu. Tās subjekts ir cilvēka individualitāte, patiesi brīva no abstraktiem valsts priekšrakstiem un no (dabiskām) egoistiskām saimnieciskām interesēm. Tātad šeit (un tikai šeit!) valdošais princips ir BRĪVĪBA.

Pie otras jomas pieder **saimnieciskā dzīve**, kas var veselīgi funkcionēt tikai uz asociatīvā jeb kooperatīvā principa pamata. Tās kompetencē ietilpst tikai un vienīgi patēriņa preču ražošanas, piegādes un patērēšanas procesi. Princips, pēc kura šī (un tikai šī!) sabiedriskās dzīves joma var darboties veselīgi, ir BRĀLĪBA, kuras atbalsta punkts ir reālās cilvēku vajadzības, morālais pamats – atbildības apziņa par visu valstī dzīvojošo cilvēku materiālo labklājību. No šajā jomā strādājošiem cilvēkiem tiek prasīta profesionālā kompetence un iniciatīva. Šeit un tikai šeit ir dabiski domāt par peļņu, jo tikai šajā jomā var tikt radītas vērtības, kuras pārdojot var iegūt līdzekļus visu līdzcilvēku labklājības nodrošināšanai.

Un trešā joma ir **politiski juridiskā dzīve**. Tās uzdevums ir cilvēku un cilvēku grupu attiecību regulēšana pēc vienlīdzības principa likuma priekšā. Šeit ir risināmi jautājumi par valstī pieļaujamām īpašuma formām, par cilvēku darba apstākļus regulējošiem noteikumiem, par aizsardzību, proti, jautājumi, kuri skar visus valsts iedzīvotājus vienādā mērā. Ar vārdu sakot, valsts juridiskās struktūras uzdevums ir – ar Temīdas aizsietajām acīm – radīt iespēju katram valsts iedzīvotājam strādāt pēc savām spējām, veidot ģimēni, audzināt un izglītēt bērnus, kā arī palīdzēt risināt problēmas, kad no vienas vai otras puses tiek pārkāptas līdzcilvēku pamattiesības. Tādēļ šeit (un tikai šeit!) var runāt par VIENLĪDZĪBU jeb demokrātiju īstajā šī vārda nozīmē, t.i., par vienādām balsis tiesībām visiem pilngadīgajiem un atbilstoši izglītotiem sabiedrības locekļiem.

Tātad, vai nu valsts ir viengabalaina struktūra, bet atsevišķais cilvēks pārplēsts pušu savās domās, jūtās un gribā (šizofrēnija), vai sabiedrības struktūra ir trīsdalīga, bet cilvēks vesels.

Katrs cilvēks dzīvo trīs sfērās: brīvi kopj savas spējas, cienī citus un atrod savu vietu, kurā tad labprāt kalpo sociālajam organismam.

Kas ar šīm trīs jomām notiek viengabalainā valstī?

Tagad paskatīsimies, kas notiek, ja šīs kompetences tiek sajauktas? Ja kāda no šīm speciālajām jomām tiek pārvaldīta pēc citas jomas principiem. Ja, teiksim, izglītības sistēma, kuras pirmais un galvenais uzdevums ir nodrošināt katrai individualitātei iespēju izkopt un attīstīt savu garīgo, dvēselisko un fizisko potenciālu, lai, sasniedzot pilngadību, jēgpilni iekļautos sabiedrības dzīvē, tiek nodota valsts kompetencē, kuras attaisnotais princips ir visu cilvēku vienlīdzība? Rezultāts ir izglītības programmu standartizācija, reitingu sistēma, kas kopš mazotnes saliek cilvēkus "pa plauktiem", sašķirojot tos izcilos, normālos, nepilnīgos un nekam nederīgos (modernā kastu sistēma); rezultāts ir arī pastāvīga skolās strādājošo kontrole un reglamentācija „no augšas”. Pēdējā konsekvencē tas var novest tikai pie biorobotu un totālas kontroles sistēmas izveides. Individualitāte – gan skolotāja, gan skolnieka – tiek vai nu izkropļota, vai pielāgota sistēmai, kas praktiski nozīmē tās nomērdēšanu.

Ja, savukārt, saimnieciskā dzīve, kuras dabiskais organizācijas veids ir kooperācija, tiek organizēta pēc brīvības principa, tad rodas tā saucamais brīvais tirgus ar visām tam piemītošām slimīgām parādībām: mežonīgo konkurenci, vides izpostīšanu, piesārņošanu, kariem, nežēlīgu cilvēku ekspluatāciju, neliela cilvēku skaita nejēdzīgo bagātību un lielā vairākuma pazemojošo nabadzību, atkarību utt. utjpp.

Ja politiski-juridiskās valsts struktūras darbojas saimniecisko interešu ietekmē, ja tās nosaka uzņēmējdarbību, tirgojas ar dabas resursiem, nosaka naudas politiku valstī, ierēdņu algu likmes, prēmijas, pensijas, pabalstus utt.? Tad priekšplānā izvirzās peļņas gūšana, un, tā kā šajā

jomā nevar atrast peļņai jēdzīgu pielietojumu, jo tie, kas tajā darbojas, nav reāli saistīti ar preču ražošanu, tas veido brīnišķīgu augsni korupcijai, zagšanai un partiju ķīviņiem ap bēdīgi slaveno „sili”. Tiek aizmirsta jebkāda vienlīdzība, virsroku ņem vismežonīgākais egoisms, kas ignorē cilvēku reālās vajadzības. Brālības princips tiek izkropļots par „savējo” protekcionismu.

Secinājums

Šos piemērus var neierobežoti turpināt, bet svarīgi ir saprast, ka ar „trīsdaļīguma atslēgu” var izskaidrot un atpiņķerēt visas nejēdzības, ar kurām mums ik dienas ir darīšana, un kuras ne ar kādām reformām un „kvarteta” pārsēdināšanu nav atrisināmas.

Starp citu, visspēcīgākais traucēklis ceļā uz vispārējo labklājību – egoisms – ir pastāvošās sistēmas radītājs un uzturētājs, tādēļ tas tiek arī visādi veicināts. Turpinot pielūgt šo „vienotās valsts elku”, mums neizdosies pārraut apburto loku. To var pārvarēt, radot sistēmu, kas to neveicinās un ar laiku padarīs lieku.

Tā var sākt risināt arī citas samilzušas problēmas: darba un atalgojuma attiecības, īpašuma tiesības, ārpolitiku, finanšu sistēmu, kriminogēno situāciju, korupciju utt. utjp. Viss, kas ir vajadzīgs: aktivizēt sabiedrībā uzkrāto labās gribas potenciālu. Grūtākais darbs, kas ved pie šīs labās gribas atraisīšanas, ir veicams, skaidrojoties ar pašu aizspriedumiem, bet soli pa solim to var dabūt gatavu par spīti visiem "smadzeņu mazgātājiem". Līdz šim neviens no mums nav audzis brīvībā, vienlīdzībā un brālībā, un tomēr mēs tos atpazīstam. Šie ideāli dzīvo mūsos un prasās dzīvē.

Šis izklāsts ir domāts nevis kā galīgs risinājums, bet ierosinājums. Ja sāk domāt šajā virzienā, tad radīsies pareizie jautājumi, un uz katru pareizo jautājumu garantēti ir pareizā atbilde. Pareizais ķieģelītis pareizā vietā, un nāks laiks, kad māja būs gatava.

Literatūra:

Rūdolfš Šteiners "Būtiski sociālā jautājuma aspekti"

(Skat. lapā PUBLIKĀCIJAS)

Рудольф Штейнер «Основные черты социального вопроса» и многое другое:

<http://www.anthroposophy.ru/index.php?go=Files&in=view&id=18>